

Kuryer Poznański
wydobył oddzielenie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych...

Czwartek, 2 maja 1889

AJENCY KURJERA POZNAŃSKIEGO:

Kajchmann i Frenzel, w Warszawie ulica Senacka 54. — R. Mosse w Berlinie, Frankfurcie i M. Hamberg, Lipsku, Monachium, Norymberdze, Pradze, Strassburgu, Stuttgarcie, Wiedniu, Wrocławiu, Zurychu. — K. Hasenstein i Vogler: w Bazyle, Dreźnie, Głazdze, Halle i S. Hannoverze, Genewie, Kasselu, Kolonii, Lubeku, Norumburgu. — H. v. Laffite i Comp. w Paryżu, plac de la Bourse 8.

Poznań, 1 maja.

Pierwsze posiedzenie samońskiej konferencji.

O przebiegu pierwszego posiedzenia konferencji samońskiej dotychczas nie tak dalece doniesiono...

Rzecz ciekawa, że mimo owego tajemnicy, osławianego przebieg posiedzenia, wczorajszy wieczorny „Berliner Tageblatt“ drukuje następane sprawozdanie z narad poniedziałkowych konferencji...

Następnie zapytał p. Kasson reprezentant Niemiec i Anglii, czy między obiema mocarstwami istnieje tajna umowa...

Herbert Bismarck powstał w skutek tego natychmiast oświadczając stanowczo, że między Anglią i Niemcami nie ma tajnej umowy...

Sir Mallet ze swej strony zawiadomił posiedzenie oświadczeniem hr. Bismarcka...

Amerykańscy wysłani do sali posiedzenia jak najwięcej zdawolnieni — i tak się też wyrażali i przebiegu posiedzenia w obec osób prywatnych.

Amerykańscy i Anglikom miało to być doniesieniem, że hr. Herbert Bismarck wczoraj wczorajszym wieczorem...

Konferencja samońska — jak czasu swego konferencja w sprawie Congo — ma obradować w subkomitecie lub komisji, które nasamodzielnie tajną umowę wypracowują...

Tyle berliński „Tageblatt“ — jak się dowiedzieliśmy — nie ma tam, jakim sposobem gazeta ta wolnościowa mogła przyjść do posiadania powyższego sprawozdania...

powiadają przed organ kancelarii „Germania“ dodaje, że jeżeli powyższe sprawozdanie jest fałszywym, natenczas najpraktyczniejszą rzeczą byłaby obywatela istotnego przebiegu lub choćby tylko rezultatu posiedzenia poniedziałkowej konferencji...

Telegramy.

Berlin, 30 kwietnia. Według sprawozdania kaptana korwety Erarita, kęcykalo wyładowawczy w Jalu (na wyspach marszałkowskich) naradził się z innymi naczelnikami samońskimi...

Londyn, 29 kwietnia. W parlamencie oświadczył p. Fergusson na odnośne zapytanie...

Londyn, 29 kwietnia. Rząd angielski mianował pp. Worma i Kennedy członkami komisji porządkowej...

Wiedeń, 30 kwietnia. „Polit. Corr.“ donosi z Białogrodu: Nowy poseł rumuński, p. Rosetti...

Wiedeń, 30 kwietnia. W sprawie japońskiej odbyła się wielka uroczystość w formie koncertu...

Londyn, 1 maja. Parlament angielski 118 głosami przeciw 103 zatwierdził wbrew energicznemu oporowi rządowi...

Wiedeń, 30 kwietnia. Metropolita berliński Michał udaje się dziś do Petersburga, gdzie zabawi aż do połowy maja...

Sotokholm, 29 kwietnia. Izba deputowanych postanowiła zaważać rząd do przedłożenia projektu ustawy...

Berna, 30 kwietnia. Rada związkowa po zbadaniu aktów śledstwa prowadzonego przez urząd policyjny argauis...

Haga, 30 kwietnia. Na dziesięć posiedzeń stanów generalnych oświadczył prezydent ministrów, że stan zdrowia królewskiego od dnia 7 kwietnia do tego stopnia się polepszył...

Wiedeń, 30 kwietnia. Metropolita berliński Michał udaje się dziś do Petersburga, gdzie zabawi aż do połowy maja...

Propozycja że rząd przekazano następnego sekcjom. Bukareszt, 30 kwietnia. Program Interzjednoźczy przyjęcia...

Bukareszt, 30 kwietnia. Urzędowy „Monitor“ publikuje dokumenta antytenetyczne...

Zofia, 29 kwietnia. Delegaci turecy i bułgarscy podpisali protokol rokowań o konwencji pozostawienia...

Wiedeń, 1 maja. Wczorajszy wieczorny przegląd salony wiedeński, który się odbył przed samym czasem...

Nowy Jork, 1 maja. Z okoliczności uroczystości we Waszyngtonie urządzono tu wczoraj szereg ceremonii...

Londyn, 1 maja. Władze miasta Madson Square. W defiladzie tej wzięło udział około 50,000 członków gwardii...

Wczoraj odbyła się wielka uroczystość, koncert, a wreszcie wspaniała iluminacja z bengalskimi ogniami.

Londyn, 1 maja. Parlament angielski 118 głosami przeciw 103 zatwierdził wbrew energicznemu oporowi rządowi...

Wiedeń, 30 kwietnia. Metropolita berliński Michał udaje się dziś do Petersburga, gdzie zabawi aż do połowy maja...

Sotokholm, 29 kwietnia. Izba deputowanych postanowiła zaważać rząd do przedłożenia projektu ustawy...

Berna, 30 kwietnia. Rada związkowa po zbadaniu aktów śledstwa prowadzonego przez urząd policyjny argauis...

Haga, 30 kwietnia. Na dziesięć posiedzeń stanów generalnych oświadczył prezydent ministrów, że stan zdrowia królewskiego od dnia 7 kwietnia do tego stopnia się polepszył...

Wiedeń, 30 kwietnia. Metropolita berliński Michał udaje się dziś do Petersburga, gdzie zabawi aż do połowy maja...

i bliższych stron Gniezna mnóstwo pielgrzymów wybiera się do grobu świętego Wojciecha.

Im większe niebezpieczeństwo, im jaśniejsza groza położenia stawa przed oczyma, tem myśl ludzka skłonniejsza jest do zwrocenia się do Pana Boga...

W chwilach największej niedoli kraju Jan Kazimierz Najświętszy Pannę Królową narodu polskiego ogłosił i koronę swoją u stóp Boga Rodzici...

Sobieski Jan nim światłem zwycięstw nad pohanami na wieczne czasy imię swoje i narodu polskiego uświetnił...

W wielb bitwach i niebezpieczeństwach narodowych przodkowie nasi widocznej pomocy niebios za sprawą świętych Patronów swoich Wojciecha, Stanisława, Kazimierza i innych...

Dziś, kiedy nam sojusze i sprzymierzeńcy tej pomocy dać nie mogą jakichkolwiek przagnęli, i jaka nam w trudnym położeniu naszym jest konieczność...

W roku zeszłym poświęcił Pannę Bogu za przyczyną świętego Wojciecha działy nasze, aby ten, który do ziemi polskiej przyniósł najstarszą...

Kościół Boży, który nakazuje w przepisach i kanonach swoich, aby Biskupi znali język ludu...

Dziś rozbiegając się po prasie pogłoski, że już o tam archidiecezja nasza sprawa się zaczyna...

Dwaj dawniejsi Sufragani, z których jeden aż do dnia dzisiejszego do facto zostaje w stosunku duchownej zależności od swego dawniejszego...

W dyrekcji Banku Ziemskiego zaszła zmiana, bo w miejsce p. Karła Pogowskiego, który urządził dyrektora...

Do grobu świętego Wojciecha! Dowiadujemy się, że jak w roku zeszłym tak i w bieżącym z dalszych...

czó dziwnego, że lud strwożony o najświętsze swoje dobro i pamiętki gardnieć będzie do świętych szczytów wielkiego Patrona i Męczennika...

W roku zeszłym około 20 tysięcy wienych przybyło do grobu świętego Wojciecha — nie mniej przybędzie zapewne w roku bieżącym...

Niechże tedy kto może i kto ma chęć po temu pospieszy do grobu św. Męczennika, gdzie codły całego narodu polskiego są w jeden hymn błagalny...

Przez zasługi świętego Wojciecha Wysłuchaj na o Chryste I za jego przyczyną Przybliż w pomoc nam nieszczęśliwym.

Znany propagator osądzenia Szwabów wrytemberckich, w dziedzinie rzeczowej należał do komisji kolonizacyjnej, gospodarz Ernest Essick...

Do poprzednich sprawozdań może o stosunkach gospodarskich W. Ks. Poznańskiego dotychczas, że dnia 24 marca r. b. zebrało się 30 posiedzenie...

Kościół Boży, który nakazuje w przepisach i kanonach swoich, aby Biskupi znali język ludu, którego mają być pasternami...

Dziś rozbiegając się po prasie pogłoski, że już o tam archidiecezja nasza sprawa się zaczyna...

Dwaj dawniejsi Sufragani, z których jeden aż do dnia dzisiejszego do facto zostaje w stosunku duchownej zależności od swego dawniejszego...

W dyrekcji Banku Ziemskiego zaszła zmiana, bo w miejsce p. Karła Pogowskiego, który urządził dyrektora...

Do grobu świętego Wojciecha! Dowiadujemy się, że jak w roku zeszłym tak i w bieżącym z dalszych...

czó dziwnego, że lud strwożony o najświętsze swoje dobro i pamiętki gardnieć będzie do świętych szczytów wielkiego Patrona i Męczennika...

W roku zeszłym około 20 tysięcy wienych przybyło do grobu świętego Wojciecha — nie mniej przybędzie zapewne w roku bieżącym...

Niechże tedy kto może i kto ma chęć po temu pospieszy do grobu św. Męczennika, gdzie codły całego narodu polskiego są w jeden hymn błagalny...

znajomego. Są to Hanowce, Ameryka, Hiszpania i t. p. Resztą są parcele nabyt przez Hes nazwiskiem Burk. Na część kobiet wzięto doń, że się z odzwaga w stosunku tamtejsze wzięło. Zeszłego roku jechałem poosta z Gniezna do Klecka ze Ślązakiem, nazwiskiem Henschel, i jego żoną, którzy sobie nie chcieli wybrać parcele. Podczas całej podróży paręka i narzekała Henschel, wzięła: „Ja tam nie pójdę!”, a t. Stano- nowczy meż mi dał się ustąpić powozem i ukłpił się. Niemniej odwiedzić tej rodziny; meza nie było w domu, ale Henschel-owa, która niechętnie i z niedowierzaniem tu przybyła, powiedziała mi: „teraz podoba mi się tu barzo.”

Budynki, stawiane przez kolonistów sa- mych, odpowiadają zupełnie mieszkalnym, w nich kolonistów, stowornie do ich ojczyzny. To styl budynków poznać można, zwał który z nich pochodzi, czy z Westfalii, czy z Hesi, czy też z Saksonii. Amerykanie wybudowali sobie zbudowane pomalowane dom mieszkalne i okrągłe stolony z drzewa, pokryte tekutą asfaltową.

Ztąd polechaliśmy następnie na podwodach do Lopienna, zwał koleją do Damastawka, gdzie znowu wsiadliśmy na podwozy i idaliśmy się do odległego Ustrzycowa, zaszeregowano wyłącznie dla Wyrtemberczyków. Byłem sam ciekawym, jak się wieś ta przedstawi po niedawnym zniknięciu niemieckiej, i wiele się uradowałem, że towarzysze moi z rzadka jedynomyślnie wybór mój uznali dobrym; żyto i pszenica przedstawiają się dobrze, głównie zaś podobał im się sad, przylączony do resztąjki parceli. Administrat- or ugodził ludzi tych jak najlepiej. Wię- czołem parterem z administratorem; przy- był także administrator sąsiedniego, dla Wyr- temberczyków zarzewianowego majątku. Gdy się dnia następnego rano za moimi towarzy- szami oglądał, przestraszył się nie mało, gdyż zoczył, że część zoczył się zapada. Opowiadał mi, że krótko po północy jeden z nich wolał: kłót to ciagle rzuca na mnie? Naraz runęła cała ściana na zewnątrz, szczeni- em, że niby nie przywalał. Ścisnęło w rękach, że ściana runęła. W rękach, że w każdym razie nieprzyjemnie *intermezzo*. Teraz obejrzało dokładnie 28 parceli, na które mającność te podzielono, a następnie i wspanły las. Ludzie ci wybrali sobie po parceli, stowornie do ich zamocności, na resztąjki parceli i kilka innych parceli było kilku aspirantów; miał tu los decydują.

Obejrzały sobie dokładnie przyszła swa ojczyzna, podległa administratorem; przy- był mi użyczył do dyspozycji konia, ogiera czerskiego, na którym pojedecham do naj- bliższej mającności; towarzysze moi jechali na 3 ceterokrotnych podwodach. Zatrzymaliśmy się krótko w kilku polskich mającnościach, mianowicie, gdyśmy zobaczyli piękne sady; taki piękny sad posiada Polak p. Rogalski, o czym już poprzednio pisałem. W tej okolicy znajdują się dość obszerne domy w reku niemieckim. Dojedziemy do jednego z domów Szarob-przeznaczony majątku. Obejrzałem gdzie nas jak najserdeczniej przyjął admini- strator Gurko. Obejrzałem zaraz ten 4000 morgów obejmujący majątek, oraz folwark, a administrator odesłał nas jeszcze tego samego wieczora do odległej o 3 milometry wsi nie- mieckiej. Mieszkają tam gospodarze, posia- dają 100—300 morgów; widzieliśmy tu, że racjonalną gospodarką można uzyskać do- bre rezultaty. Po krótkim policyjnym powie- dzeniu do Czernowca, gdzieśmy przemo- wiali Administrator starał się usilnie, aby ludziami tym dał dokładne i zrozumiałe informacje, pokazywał mi także jeździaczem, owsem, ży- tem i pszenicą zapchnięty spichlerz. Admini- strator towarzyszył nam; przejeżdżaliśmy przez piękna wioskę hr. Blumenthala i przy- byliśmy do położonych w zniżkach nad Wębrą, dla Wyrtemberczyków również przeznaczony Złonik.

Towarzysze moi, obejrzało sobie położenie, głębę i stan tej mającności i uznali także tutaj wybór mój za dobry; polechaliśmy na- stępnie do Janówca, a ztąd wieczorem dnia 29 marca koleją do Poznania.

(Dokończenie nastąpi.)

Wiece katolików austriackich.

Już we wczorajszym numerze zamię- szaliśmy telegraficzne szczegóły o otwar- ciu wieca katolików austriackich. Uzupełnia- jącej wczorajsze wiadomości zapisujemy dzisiaj, że z Francji przybyło 20 uczestni- ków, pomiędzy nimi pięciu księży. Wiedeński „Waterland” pisze z powodu wieca pomiędzy innymi, co następuje: „...Duch ewangelii nie chce już dłużej ukrywać się po za bramami Kościoła, jak ongi w ka- taktambuch lub na pustyni tebańskiej. Chce on na nowo objąć w posiadanie swoje prawa dziedzinne”. Syro Bo- zych krwawo odjął; pragnie on, po długim, smutnym czasie; odżyje na nowo i spotęgnie w ludach i w ich najwzję- szych organizacjach, to jest w państwach...”

Kwestya rzyniska tworzony będzie także obok sprawy szkolnej wyrobny przedmiot obrad kongresu. „Waterland” pisze w tej sprawie: „Wiece katolików daleki jest od tego, aby zwał od państwa, by z bro- nią w ręku uwalniał Ojca św. z jego nie- wolności, aby usunął z niego królestwo rewolu- cyj i rozbuja kościelnego. Tego nie potrzeba. Ten płód antychrześcijański ojcy nie ma w sobie warunków trwałości. Już dzisiaj przeżył się i jest tylko pozornie potężny. Do tego atoli, aby szczę- śliwie godzina oswożenia wkrótce wy- była, może się nasz wiec katolicki przy- czynić barzo zasadniczo, jeżeli skieruje swe usiłowania ku temu, aby w sercach

ludów austriackich zachowana została miłość do Ojca chrześcijaństwa. Aby po- znano zgłębność idei z roku 1789, a natomiast przyswojono sobie tak w życiu społecznym, jak państwowym owe idee, które nazywać zwykliśmy chrześcijańskimi, które atoli są wspólnym skarbem wszystkich ludów zachodu: a więc idee zupełnej autonomii, samorządu i zawodowej organizacji.” Wiece katolików austria- ckie, które nie nieważnie wspaniałym objawem wiary katolickiej.

Wiedeń, 30 kwietnia. Wiece katolików austriackich kontynuują swoje obrady. Po uroczystym nabożeństwie, celebrowanem w kościele św. Stefana przez ks. Kardynała Ganglbauera, na którym byli obecni uczestnicy wieca, rozpoczęły się dzisiaj posiedzenia sekcyjne. Sekcja dla spraw socyalnych obradowała nad odczynkiem w niedzielę i dwie święte czasy i przyjęła rezolucya, wedle której zakaz roboty procedowanych w niedzielę należy przeprowadzić surowiej, rozciągną na wszystkie święta chrześcijańskie, a mianowicie dobrodziejstwo odczynku w niedzielę i święta uprzestąpić jak najszerszym kołom, mianowicie także urzędnikom. — W sekcji dla spraw pra- cowniczych w obradach udział wzięli też 200 uczestników; i tutaj uchwalono rezolucya, zalecającą zakładanie jak naj- więcej liczby związków pracowniczych. — Sekcja dla spraw katolickich korporacji studenckich, w której reprezentowane były także związki studenckie z Reszcy niemieckiej, przyjęła rezolucya wywołującą do jak najliczniejszego przystępowania do korporacji, do zakładania nowych kato- lickich związków studenckich, jako też do najściślejszego łączenia się wszystkich katolickich korporacji studenckich monar- chii.

Wiedeń, 30 kwietnia. Sekcja szkolna wieca katolików przyjęła rezolucya domagającą się, aby szkoła średnia była tak samo wyznaniowa, jak szkoła ludowa, aby państwo popierało zakładanie wy- zwolnionych prywatnych szkół średnich, dając im w wyższych klasach szkieł realnych i w szkołach przemysłowych zaprowadzono naukę religii, i aby przy ustanawianiu nauczycieli, mianowicie zaś kierowników szkół średnich uwzględniano chrześcijańsko-wiarę, austriacko-pa- tryotyczne usposobienie uczniów i ich rodziców.

Wystawa

przyrządów i urządzeń służących do za- bezpieczenia przed katektem.

Berlińska wystawa przyrządów i urzą- dzeń służących do zabezpieczenia przed katektem otworzył cesarz wczoraj rano. Niemcy urządzają, jak inne państwa, wystawy powojenne, które nie są jednakże na wystawach pojedynczych gałęzi prze- mysłu. Ostatnie nie przedstawiają wpraw- dzie tej powędy dla podróżującej publi- cności całego świata, co pierwsze, lecz odpowiadają za to istotnemu celowi wy- stawy, dając poglądy obraz wynalaz- ków i ulepszeń, które stanowią zarazem dalszy bodziec do szerszego zastosowania wynalazków i przedmiotów i do dal- szych postępów w dziedzinie odnośnych wynalazków.

Nowa wystawa jest pokrewna wystawie higienicznej, którą w tym samym miejscu urządzono w Berlinie przed sze- ści laty. Jak wystawa higieniczna była tylko odłamkiem wystawy powszechnej, tak obecna wystawa jest znowu odłam- kiem wystawy higienicznej. Pomija ona mnóstwo stowónków, z którymi może być podobne niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzkiego, jak w wypadkach, które wy- nikających z rodzaju pracy człowieka. Działają już można się przekonać, że ogra- niczenia zakresu wystawy nie ma na celu ograniczenia zarazem jej objętości i róż- norodności w porównaniu do wystawy higienicznej. Przeciwnie obszar budynku wystawowego przedstawia się publiczności więcej zapelnionym, niż wówczas.

Od czasu jak wraz z ustawą o odpo- wiedzianoci w roku 1874 odbyła się zgłęb- ność do uwolnienia ludzkiej pracy od niebez- pieczeństwa z różnymi jej rodzajami zwią- zanych, zrobiono mianowicie w Niemczech w rozpoznaniu tych niebezpieczeństw i w sposobach uchylenia ich ogromne po- stępy. Ustawa o odpowiedzialności wywo- lała towarzysząca zabezpieczające na przykład katekta, aby rozdzielić wy- nagrodzenie szkody w razie niesześci- wego przypadku na większe koło przed- sięwzięciowców. Tworząc się musiwały się starać o zmniejszenie tych niebezpie- czeństw, jak towarzysząca zabezpieczające od ognia skuteczniej przyznawali się do ograniczenia niebezpieczeństwa w razie ognia, aniżeli wszelkie usiłowania strazy ogniowej. Miejsce ustawy o odpowiedzial- ności zajął o roku 1884 ustawa o za- bezpieczeniu na przykład katekta. Ten obowiązek wyznagradzania poszkodowa- nych rozciąga się także na przypadki, spowodowane własną nieogłębnością i wy- zwaną przez brak wyznagradzania i sta- cki przeniesiony na państwo urgnano- zowane katekta zabezpieczające. Te, sto- jąć pod kierownictwem państwowego urzędu dla zabezpieczenia, starają się wpływać za pomocą przepisów na zmniejszenie tych niebezpiecznych przypadków. Czy tego dokonują w skuteczniejszy sposób, aniżeli to działo się dotychczas za pomocą pre-

miowania odpowiedzialnych urzędów i niższej taryfy ze strony współdziałających się prywatnych towarzyszy zabezpieczających, to pokaże przyszłość.

Nowa ustawa nie powstała z inicja- tywy rządowej, lecz była pomysłem pry- watanich owów, które są zarazem kierownikami wielkich przemysłowych przed- sięwzięciowców i które przez swą współdziałal- ność w stowarzyszeniach technicznych za- bezpieczają na przykład katekta powo- dzenie był zainteresowane tym przed- miotem. Wkrótce i władze poparty ten zamiar. Aby widocznie sposoby ochrony przed katektem, trzeba było w budynku wystawowym przed oczami publiczności przedstawiać całe fabryki jak: browar, całą maszynerya teatralną, urządzenie ko- palni. To właśnie przedstawia nowy urok dla wiedzy i ciekawości.

Oby to przedsięwzięcie spełniło swe zadanie i przyczyniło się zarazem do zro- zumienia konieczności i użyteczności o- chrony przed katektem w szerokiej ko- lach i rozpowszechnilo coraz więcej zna- mowicie odpowiedzialnych środków. Im więcej wystawa da sposobności w ciągu kilku miesięcy do skoncentrowania uwagi pu- blicznej na te ważną część ekonomicznego życia, tem więcej nastąpi współzawo- dniczo w obmyśleniu dalszego ulepszenia urządzeń, które naszymu społeczeństwu przyniosą chwały od wyślafowanego ulepszenia broni i innych morderczych narzędzi wojennych.

O otwarciu wystawy otrzymujemy na- stępujący telegram:

Berlin, 30 kwietnia. Dzisiaj rano o godzinie 10 odbyło się w sali Hohen- zollernów budynku wystawowego otwarcie niemieckiej wystawy powszechnej przy- zwoływanej do zabezpieczenia przed katektem w obecności cesarza, cesarzowej, księcia Aleksandra i następcy tronu meiningskiego. Obecni byli szefowie władz rzeszy i państwa, pełnomocnicy rzeszy, wyżsi wojskowi, feldmarszałek Moltke, hr. Waldersee, marszałkowie parlamentu i otwóych Izb sejm, przedsta- wiciele miast, uczeni i t. d. Rząd- niczyca zarządził wczoraj wieczorem, aby przy otwarciu wystawy, Byszard Ro- zewski, zwał sprawę rozwoju przedsię- wzięcia i prosił o ogłoszenie wystawy za otwarcie. Cesarz odczytał mowę mniej więcej następującej treści: Wita on z rado- ściami wystawę, urządzoną w celu ochro- nienia przemysłowej pracy od wznaga- jących się w ostatnich czasach niebezpie- czeństw zawodu. Wydatnia się przytem czynnie miłość bliźniego. Cesarz wspo- minając wesele cesarskiego dnia, którego zasługę sprawiła obywateli, którzy troje- ko dobro robotników zapomniać nie podoba. Cesarz sam pragnie dalej przewo- dniczyć w rozwiązaniu zadania społecznego i na nadzieję, że wystawa przyniesie obfite błogosławieństwa i dziękuję wszyst- kim, którzy w niej wzięli udział. Jako uznanie niechaj im posłuży to, że się przyznali do wykazania tego, co study- o do ochrony robotników i poparcia ich in- teresów w przyszłości za otwarcie. Honorowy prezes Boediker podziękował i zakończył okrzykiem na cześć cesarza i cesarskiego domu. Po odśpiewaniu nar- odowego hymnu nastąpił pochód po wy- stawie. Cesarz zabrał 1 1/2 godziny na wystawie. W południe zwiędzia wystawę także cesarzowa Augusta.

Kasa Mianowskiego.

Warszawa, 27 kwietnia.

Dwa te wyrazy, wykształconemu ogó- lnie zbyt dobre są znane, byśmy potrze- bowali wyjaśnienia ich znaczenie. Wnio- szenie, że w tym znaczeniu, to część do- brzy naszego na polu nauki nie utra- białoby nigdy światła dziennego, gdyby nie pomoc materialna tej kasy, że za jej fundusze odbywają się badania naukowe i wycieczki i że przez to niepożyte sobie składane zasługi. Coroczne sprawozdanie, składane uczestnikom, najlepszym jest owę użyteczności kasy dowodem. Dodaj należy jeszcze, iż fundusze wystarczają potrzebom i że kasa rozporządza corocznie jakimś dziesiątkiem tysięcy rubli, które złyżo może na oltarz wiedzy.

Wmany właśnie przed sobą siódme spraz- wozdanie z czynności komitetu, który w roku 1888-ym pod przewodnictwem dr. Ignacego Baranowskiego składał panowie Piotr Chmielowski, Karol Deike (kasyer), Konrad Dobroski (sekretarz), Eugeniusz Działewski, Mściława Godlewski, Władysław Holewiński, Zygmunt Kramsztyl, Stanisław Krosznowski, Stanisław Ksiński, Władysław Kwieciński i Henryk Stru- w.

W ciągu roku sprawozdawczego człon- ków założycieli było 82, członków hono- rowych 99, członków rzeczywistych 753. Fundusze stały kasy powiększyły: zapis dr. Władysława Wilczyńskiego w kwocie rs. 5.000, darowizna Ignacego Ba- gieńskiego, członka honorowego kasy, w kwocie rs. 3.000 i zapis Józefa Bonasie- wicza, o zatwierdzenie którego przez władzę zostawiono poczynione odpowied- nie starania. Dużoż leży ze składek wy- nosiło rs. 3.700, ofary jednorazowe rs. 1.878 kop. 28, zwrot pożyczek rs. 1.120 kop. 44, zwrot zaś zapomóg warunkowo- zwrotnych rs. 4.024 kop. 8.

Na wydatnictwa naukowe kasa w ciągu roku ubiegłego przelała następu- jącej zapomogi pp.: prof. Janowi Bau- douin de Courtenayowi rubli 677 kop. 20

na wydatnictwo „Prace filologiczne” prof. Feliksowi Berdauiowi rubli 400 na dokończenie druku książki „Flora ta- trzańska”; Jozefowi Bliznińskiemu ru- bli 800 na wydawnictwo „Przyuczni- koł słowiańskiego polskiego.” Samuelowi Dicksteinowi rubli 200 na wydanie prze- kładu dzieła Gino Loria „Przeszłość i stan obecnego najważniejszej teoryi geo- metrycznej”; Maksymilianowi Flammowi i Wacławowi Mazyłowi rubli 900 na przekład książki Bungego „Wykład chemii fizyologicznej”; Justynowi Gajsielowi rubli 419 kop. 10 na wydanie książki „Rys dziejów czeskich”; dr. Janowi Karłowiczowi rubli 600 na wydawnictwo p. t. „Biblioteka Wisły”; Kazimierzowi Klecz- kowskiemu rubli 100 na ogłoszenie dru- kiem pracy „Pleko u domowego ognia”; Maryi Weryho rubli 100 na wy- dawnictwa pedagogiczne; Bronisławowi Znatowiczowi wreszcie na wydawnictwo „Pamiętnik geograficznego” rubli 1500.

Z funduszów specjalnych pożyczki udzielono na wydawnictwo dzieła „Ma- zowiec” Oskarowi Kolbergowi, a na wy- dawnictwo dzieł lekarskich p. Ottonowi He- wlińskiemu.

Wypada nam jeszcze dodać, iż kapitał zasobowy kasy wynosi 10,205 rubli 8 kopiejek, fundusze wiecyste na cele ogólne 19,278 rubli 40 kopiejek, fundusze wyczerpane na cele specjalne 45,032 rubli 80 kopiejek, fundusz na zapomogi dla 180mocy dzieł lekarskich 8463 rubli 88 kopiejek; fundusz obrotowy w dniu 31 grudnia r. z. wynosił 6784 rubli 6 kopiejek.

Cyfra niezwróconych pożyczek wynosi obecnie rubli 19,657 kopiejek 78, a za- pomóg warunkowo zwrotnych 23,129 rubli 68 kopiejek.

Dowodzi to z jednej strony, jak się u nas opłacają wydatnictwa i prace nauko- we, z drugiej zaś, iż kasa pomocy dla osób pracujących na polu naukowym jest kasa pomocy rzeczywistej i w naszych warunkach niezbędnej...

Sprawy sejmowe.

Z rozpraw Izby panów.

Berlin, 30 kwietnia.

(14 posiedzenie.)

Przy stole ministerjalnym: Herrfurth i kilku kojarzy.

Bez dyskusji przyjęto projekt odnoszący się do zabezpieczenia wdów i sierot po ewan- gelickich duchownych w dziedzinie dawniej- szych dzielnicach monarchii pruskiej.

Dr. Lippe zdaje następnie w imieniu komisyi matrykularnej sprawę z zmian w per- sonale Izby. W miejsce zmarłego dr. Baun- staba wstępuje do statystycznej komisyi cen- tralnej p. Hirschus.

Ostatnim przedmiotem obrad jest projekt odnoszący się do przeniesienia policyjnych atrybucy w powiatach Toltow i Nieder-rneu, jako też i obwodu miejskiego Szarlottenburga na preza polę w Berlinie.

Na wniosek sprawozdawcy p. Müllera przyjęto projekt do ustawy podług uchwał Izby panów.

Na tém przedmiocie porządek obrad dziennych.

Marszałek książę raciborski zawiadania, iż w czasie posiedzenia nadzwał udział dodat- kowy między Prusami a Turcją, odnoszący się do urzędzenia wspólnych sądów przysię- głych. Aby sprawę tę zatławić przedtęza Izba posiedzenie o kwadrans; układ zostaje przyjęty bez dyskusji.

P. Tetlau wyraża w imieniu Izby mar- szalkowi podziękowanie za przeorne kierowa- nie sprawami.

Marszałek książę raciborski dziękuje Izbie, swim kolegom i sekretarzom, za po- siedzenie kończy się okrzykiem na cześć cesarza.

Z rozpraw Izby poselskiej.

Berlin, 30 kwietnia.

(55 posiedzenie.)

Marszałek Köller zgaję posiedzenie o go- dzinie 12 1/4.

Przy stole ministerjalnym kilku ko- misarzy.

Izba i galerie dobrze obsadzone.

Marszałek otrzymał urzędowe zawiadome- nie od wiceprasa ministra Bostchiera, aby wezwał deputowanych do wspólnego po- siedzenia z Izbą sejmową wieczorem o godzi- nie 8 oelem wyłuchania cesarskiego orędzia.

Na porządku obrad stoji najprzód petycja.

Komisyja budżetowa wnosi o poniesie- niu petycyi urzędnika Honke z Witten ranżan- gowego wagony o dodatku na mieszkanie równy z dodatkiem konduktora.

Dep. Richter (wołnom.) oświadcza, iż miał zamiar obszerniej kwestyją tą rozprawa- wać, ale dowiaduje się, że podobno dzie- kić koniec posiedzeń. Mówca nie daje tem wiary, gdyż przed fazymi wyśledziano wyrażnie ustawę o podatkach i przypuszcza, iż nie zgodzonożby posłów na to tylko, by ich tego samego dnia rozpuścić, obrzuca się na taki brak względości w obec urzędowych przedstawicieli narodu. Mówca poleca prze- kazanie obecnej petycyi rządowi do uwzględ- nienia.

Dep. Richter (wołnom.) tomaczy odro- zczenie ustawy o podatkach chyba tem jedynie, że treść jej wywołaby niekorzystne wa-

żenie. Dla tego powzięto nagle myśl zamie- nienia tej i spłki konicy, ale sądzi, że nie przeszkadza to bynajmniej t. m. iżby nie po- dziękował p. marszałkowi za energiczne i bez- stronne prowadzenie spraw, co potwierdza cała Izba, powstając z miejsc ku uczczeniu go.

Marszałek Köller dziękuje Izbie za po- bliżalność, a swemu kolezce, sekretarzowi i kwestorowi za pomoc. Posiedzenie kończy okrzykiem na cześć cesarza.

(Wesołość.)

Dep. Richter oświadcza, iż niespodzie- wanie i w spłki konicy, ale sądzi, że nie przeszkadza to bynajmniej t. m. iżby nie po- dziękował p. marszałkowi za energiczne i bez- stronne prowadzenie spraw, co potwierdza cała Izba, powstając z miejsc ku uczczeniu go.

Petycja oddaje Izba rządowi do uwzględ- nienia.

Cały szereg petycyi zostaje zatławiony przez przejście do porządku dziennego. Mię- dzy nimi znajduje się także petycja stanów powiatowych powiatu żnińskiego, odnosząca się do dodatków powiatu i kosztów nabycia granic pod kołk granicznymi-akładka.

Szczegółowo petycyi odnoszących się do budowy kolei żelaznych oddano rządowi jako materiał.

Układ o wspólne sądy przysięgłych między Prusami a Turcją przyjęto bez dyskusji.

Marszałek Köller proponuje przeglądnąć spraw, zważając, iż to prawdopodobnie ostatnie posiedzenie w tej sesji.

Dr. Windthorst oświadcza, iż niespodzie- wanie i w spłki konicy, ale sądzi, że nie przeszkadza to bynajmniej t. m. iżby nie po- dziękował p. marszałkowi za energiczne i bez- stronne prowadzenie spraw, co potwierdza cała Izba, powstając z miejsc ku uczczeniu go.

Marszałek Köller dziękuje Izbie za po- bliżalność, a swemu kolezce, sekretarzowi i kwestorowi za pomoc. Posiedzenie kończy okrzykiem na cześć cesarza.

Koniec o godzinie 3.

NIEMCY.

* Berlin, 30 kwietnia. Książę Bis- mark wyjeżdża podobno na kilka dni do Schönhausen, dokąd go powołują interesa gospodarskie, o których kanclerz, mimo licznych żądań urzędowych, bynajmniej nie zapomniał. Tym razem chodził podobno o zapolenie Słowarzyńskie, w którym się znajdowało gospodarstwo mleczne, na które kanclerz zwał tytuł potrzebny.

„Koen. Volks Ztg.” donosi niedawno z zastrzeżeniem, że w Lucernie odbędzie się kongres antyniemowlicy, w którym pomiędzy innymi weźmie także udział dep. dr. Windthorst. Otóż przy- wódca centrum nie wie nic o tem.

Związek wyborczy bawarskiego stronnictwa katolickiego w Monachium odbył się do zabezpieczenia wdów i sierot po ewan- gelickich duchownych w dziedzinie dawniej- szych dzielnicach monarchii pruskiej.

Dr. Lippe zdaje następnie w imieniu komisyi matrykularnej sprawę z zmian w per- sonale Izby. W miejsce zmarłego dr. Baun- staba wstępuje do statystycznej komisyi cen- tralnej p. Hirschus.

Ostatnim przedmiotem obrad jest projekt odnoszący się do przeniesienia policyjnych atrybucy w powiatach Toltow i Nieder-rneu, jako też i obwodu miejskiego Szarlottenburga na preza polę w Berlinie.

Na wniosek sprawozdawcy p. Müllera przyjęto projekt do ustawy podług uchwał Izby panów.

Na tém przedmiocie porządek obrad dziennych.

Marszałek książę raciborski zawiadania, iż w czasie posiedzenia nadzwał udział dodat- kowy między Prusami a Turcją, odnoszący się do urzędzenia wspólnych sądów przysię- głych. Aby sprawę tę zatławić przedtęza Izba posiedzenie o kwadrans; układ zostaje przyjęty bez dyskusji.

P. Tetlau wyraża w imieniu Izby mar- szalkowi podziękowanie za przeorne kierowa- nie sprawami.

Marszałek książę raciborski dziękuje Izbie, swim kolegom i sekretarzom, za po- siedzenie kończy się okrzykiem na cześć cesarza.

— Monaster, 30 kwietnia. „Westph. Merkur” donosi, że kapituła zatrudniona jest ustawieniem listy kandydatów dla mającego nastąpić w dniu 29 maja wybrów Biskupa.

Monachium, 30 kwietnia. Jak wiadomo, wczoraj się w liberalnych kołach bawarskich rozszerzył wieść, że Rzym nie zgadza się na „zbyt wygóro- wane” żądania bawarskiego episkopatu, przedłożone w znanem memorandum. Otóż do „Germania” donosi rzymski jej kore- spondent, że rząd bawarski skłonił poin- formowany, iż życzenia Watykańskie są zupełnie identyczne z życzeniami Bisku- piego memorandum. Co teraz pocnie dowieć p. Lutze?

Wobec ogłoszenia już przedwczoraj opropozycy wolnomoserskiego wyrogu „Post”, wedle której wyprawa dr. Petersa powinna być zlikwidowana, a fundusze na ten cel przeznaczone powinny być przekazane kapitanowi Wissmanowi, ponieważ cel tak zwanej wyprawy Emina pasy został już osiągnięty właściwie przez Stanięwa. Otóż wykonawczy wydział niemieckiego komitetu Emina pasy ogłosił w obec propagandy „Post” osobne oświadczenie, w którym twierdzi, że Emina pasy znaczenia niemieckiej ekspedycyi Emina pasy nie zmniejszają w niczem. Faktem bowiem jest, że Stanięwa przybył do Emina pasy bez zasobów, i że mu się dotąd nie udało przywrócić połączenia pomiędzy Wadajalem a wyrzeżem. Bez takiego zaś połączenia stanowisko Emina pasy nie będzie bezpiecznem. Pomyślniejsza wiadomość potęże Emina pasy i wzmocniła jego znaczenie wartości niemieckiej ekspedycyi Emina pasy, gdyż z jednej strony upada obawa, aby ekspedycya nie doszła za późno do swego celu, i ponie- waż z drugiej strony w obec usiowań Anglików w celu przywrócenia połączenia prowincyi Emina pasy z angielsko-wcho- dno-afrykańską sferą interesów należy koniecznie postarać się o wzmocnienie opieki niemieckich interesów w Emina pasy i o przywrócenie połączenia pomiędzy nim a niemiecką Afryką wschodnią.” Wywody wydziału komitetu Emina pasy mogą być

bardzo przekonująco — ale ostentacyjnie stanie się tak, jak zachce pewien zależny mają stan!

ROSYA.

* Ogłoszona została ustawa o do spadków obcych poddanych w Rosji. Spadki takie podlegać będą takim samemu podatki, co spadki poddanych rosyjskich t. j. 1—8 proc.

HOLANDYA.

* Zdrowie króla holenderskiego tak się poprawiło, że można zamierzyć już w kompetentnym miejscu usunąć reventy.

SZWAJCARYA.

* Wiadomości o rzekomym rokoszu, wzbudnym w wojsku szwajcarskim, t. j. trzeciej kompanii 84 batalionu w Herisan (St. Gallen) były nieprawdziwe. Naczelnik kompanii ział w tej sprawie następujące sprawozdanie:

W poniedziałek, 8 kwietnia, w czasie ćwiczeń wojskowych a raczej w chwili, kiedy trzy sekcje oczekiwały przybycia sekcji czwartej, około kilku żołnierzy przebrakowało coś o „obiedzie”, o „odłożeniu ćwiczeń” i o „głosowaniu”. Jeden z żołnierzy lewego skrzydła drugiej sekcji pozostawił urządzenie głośnikowe, poczem część pierwszą oświadczył, iż chce sekcję pierwszą oświadczyć, iż „najprędzej chętnie zgodzono obiad a następnie dalej się oświadcza”. Obydwo to wszystko tak spokojnie i niezrażenie, że większa część żołnierzy nie zmiażdżowała. Jeden tylko z wyższych oficerów po ruchu ręką żołnierzy domyślił się, że chodzi o zarządzenie do oddziału głośników. Poniważ zresztą, owo „głosowanie” miało charakter bezcelowego żartu, a nie próżni czyn posłuszności nie wykroczył, przeto żadną miarą nie można tu było przyjąć rokoszu.

Towarzystwa i Spółki.

Bank Włocławski

ogłosił następujące sprawozdanie z r. 1888: Z przyjemnością zaznaczyć nam wypada, że o do rezultatów działalności Banku Włocławskiego rok obrotowy 1888 przedstawia się najświetlejszy w całej jego dotychczasowej działalności. Wprawdzie nigdy jeszcze nie posiadaliśmy żadnej jakkolwiek dotkliwej straty przy udzielaniu kredytu i przy przeprowadzaniu rozmaitych spraw klientów naszej, ale w roku ubiegłym nie mieliśmy nawet najmniejszych wadomości, którymi przyniosł uszerbek w owoch szeroko rozgałęzionego zakroju przedsięwzięć naszych.

Przy pośrednictwie w zadaniach pożyczek hipotecznych w posiadłości włościańskich kierowaliśmy się zasadą, że po rozszerzeniu działalności Towarzystwa kredytowego ziemskiego, który otworzyła się sposobność szkania w tej instytucji kredytu dla małych posiadłości włościańskich, jedynie do tego Towarzystwa zwracać wypada aspiracje kredytowe różników, jako do źródła najdogodniejszego i najtańszego.

W udzielaniu wnoszących w tym względzie i popieraniu ich w niedłuwach wymagane sprawniejszania zawiły, co do oszczędności działalności Towarzystwa kredytowego ziemskiego, który otworzyła się sposobność szkania w tej instytucji kredytu dla małych posiadłości włościańskich, jedynie do tego Towarzystwa zwracać wypada aspiracje kredytowe różników, jako do źródła najdogodniejszego i najtańszego.

Podkreślić należy w zadaniach pożyczek hipotecznych w posiadłości włościańskich kierowaliśmy się zasadą, że po rozszerzeniu działalności Towarzystwa kredytowego ziemskiego, który otworzyła się sposobność szkania w tej instytucji kredytu dla małych posiadłości włościańskich, jedynie do tego Towarzystwa zwracać wypada aspiracje kredytowe różników, jako do źródła najdogodniejszego i najtańszego.

Podkreślić należy w zadaniach pożyczek hipotecznych w posiadłości włościańskich kierowaliśmy się zasadą, że po rozszerzeniu działalności Towarzystwa kredytowego ziemskiego, który otworzyła się sposobność szkania w tej instytucji kredytu dla małych posiadłości włościańskich, jedynie do tego Towarzystwa zwracać wypada aspiracje kredytowe różników, jako do źródła najdogodniejszego i najtańszego.

Podkreślić należy w zadaniach pożyczek hipotecznych w posiadłości włościańskich kierowaliśmy się zasadą, że po rozszerzeniu działalności Towarzystwa kredytowego ziemskiego, który otworzyła się sposobność szkania w tej instytucji kredytu dla małych posiadłości włościańskich, jedynie do tego Towarzystwa zwracać wypada aspiracje kredytowe różników, jako do źródła najdogodniejszego i najtańszego.

Podkreślić należy w zadaniach pożyczek hipotecznych w posiadłości włościańskich kierowaliśmy się zasadą, że po rozszerzeniu działalności Towarzystwa kredytowego ziemskiego, który otworzyła się sposobność szkania w tej instytucji kredytu dla małych posiadłości włościańskich, jedynie do tego Towarzystwa zwracać wypada aspiracje kredytowe różników, jako do źródła najdogodniejszego i najtańszego.

powodność absolutną zarobkujemy dłużnikowi do umieszczenia swoich oszczędności. Niezależnie od tego daliśmy się usunąć tylko przez podniesienie kapitału zakładowego przy sposobności gwarantującej pomysłne przeprowadzenie takiej operacji.

Wzrost w przeszłych naszych sprawozdaniach wykazał, że chcąc odpowiedzieć dostatecznie naczelniemu naszymi danymi pośredniczącemu w zadaniach pożyczek hipotecznych, a mianowicie, że chcąc odpowiadać za szybkość w przeprowadzaniu i czystość kumulacyjnych się wielkich konwersji landszafowych, musimy rozwijać handel papierami publicznymi na szeroką skalę. Nie tajną nam jest rzeczą, że handel taki położony być może w czasie za walki wojennych, a nawet już przy grających żatach politycznych z pewnym niebezpieczeństwem ogólnego obniżenia się kursów i z trudnością sprzedawania papierów publicznych po obniżonej cenie.

Zwzwyższy jednak, że zasób papierów naszych składa się przeważnie z listów zastawnych i rentowych z wyłączeniem prawie zupełnie papierów spekulacyjnych, opartych na industrii, a dostających się tylko wyjątkowo dla względów handlowych na krótki czas do naszego portfeli, nie potrzebujemy się owością spłaty kursowego zbytnie przejmować, ponieważ zachowując pewną różnicę w dyspozycyjnych funduszach możemy w pewnej mierze uniknąć konieczności sprzedawania papierów za obniżoną cenę.

Chociaż włościanie dowiadując się, że powołanie nas na ten polu działalności zawsze było świętym, to jednak przeczność nam rządziła obłądki do funduszu dekredero naszego na ubezpieczenie dostatecznie naszej przyszłości, nie wiedząc, że zrazą jaką stratę przed kultywowaniem funkcji naszych włościańskich, którym wzdawaliśmy w wysokim stopniu moźność i udokonałemu środkom skutecznego odwołania się głównemu naszemu zadaniu na polu ułatwienia włościanom kredytu.

Przymijając papierów publicznych w zastaw stało się przy handlu efektem niezbyt i nader pozytywnym działaniem zajęć naszych. Na podstawie depozytów włościanów udzielaliśmy kredyt w granicach naszych. Stopa procentowa zależała od kształtu i czasu, co do wysokości pożyczki w stosunku do gieldowej wartości zastawianych papierów. Od pożyczek zaciąganych u nas w warunkach lombardowych banki państwowego obliczaliśmy procenta po tej samej stopie co bank państwowy, a zatem wziętym po 3 1/2 procent resp. 4 procent. Mając tu całą wielkość względu na interesy włościan, nie stawiliśmy jak na zyski, jednaliśmy swoje licznym klientom ocenianiem bardzo przychylnie dogodnym im wyrażadaniem usumieniem licznym uciążliwych formalności przestrzeganych w banku państwowym.

Kredyty osobiste bez odpowiedniej kaucji hipotecznej udzielaliśmy w rzadkich tylko przypadkach przy absolutnej prawie i notorycznej pewności szkania z klienta z przedzanych zobowiązań. Wierzyliśmy, że zachowywali się w przyjmowaniu weksli, których znaczne zaszczytne firmy przemysłowe i handlowe albo instytucje finansowe znajdowały w nas chętnych odbiorców na weksła noszące na sobie pewną niewątpliwą wartość handlową i przynajmniej dla dostatecznie podjętych. Weksle takie dyskutowaliśmy po każdorazowej stopie dyskutowanej banku państwowego z zniżką przewyższającą po 3 procent przy obliczaniu odsetek przy wnoszeniu 1/4, pret. do 1/2 proc. Przymijając, że niebezpieczeństwo dostateczną podkładką w papierach wartościowych, zadowalaliśmy się stopą dyskonta banku państwowego bez prowizji. Najczęściej jednak przekładano nam, już że ze strony Spółek pożyczkowych, już że ze strony osób prywatnych, weksle nie oparte na stosunkach wzajemnych kupa i procenta, ale raczej wielkie konsumenta, zdrażające umyślnie naszą nową metodę pożyczek zaliczkowych w formie dla dłużnika niebezpiecznej.

Napływ takich weksli niedogodnych dla portfeli staraliśmy się powstrzymać odmianowaniem utwierdzonego, kursowania wliwym wekslem najdającym się do kursowania w świecie kupieckim. Spółki pożyczkowe, stosujące się do wymagań naszych w kierunku wykazywania nam prawidłowego prowadzenia swoich interesów i posiadające niezbędne podstawy do swojego życia, miały u nas zawsze kredyty, które im przedkładały dobre weksła, mogły brać udział w korzystnych nadwyżkach, nie taniego dyskonta prywatnego, przynależnego nam w centralnych miejscach handlowych. Weksle zagraniczne kupowaliśmy jedynie dla zaopatrzenia się w potrzebne nam często rymyśy dla Galicji, Wiednia i Paryża.

Dla rachunku bieżącego otwieraliśmy konta z wyjątkiem tylko na podstawie złożonej u nas gotówki, papierów wartościowych, kaucji hipotecznych, albo weksli depozytowych. Te ostatnie rodzaje podkładki niebezpiecznej przedstawiają dostateczną pewność. Daliśmy się mającym u nas rachunek otwarty wydatki, w formie czeki suchym stemplem opartym, że za nas każda bez sprawdzania legitymacyi okazywała cześć mogła wypłacać albo przesyłać osobom trzecim pod wskazanym adresem wszelkie sumy stojące do dyspozycji klienta.

Urzędziemy to polecamy do użytku szerszych kół tak miejscowych jak i zamiejscowych, ponieważ zwalnia ono każdego klienta naszego od trzymania gotówki w swej kasie i zapewnia mu możliwość odpowiedniego opłacenia najmniejszych nawet zasobów bankowych. Obrót na rachunku różnych debitorów i kredytorów przeszło dziewięć milionów i zwrócić wypada głównie szybkim zaliczaniem spraw landszafowych albo konwersji długów hipotecznych i posiadaniu obcych zasobów gotówki.

Napływ kapitałów szukających u nas czasowej lokacji zmnił nas do obniżenia stopki obrotowej. Nawet Spółkom pożyczkowym stojącym z nami w stosunkach kredytowych na podstawie warunków określonych szczegółowo w okólniku naszym z dnia 14 marca 1879 odmówić musimy koncesji wyjątkowych o do oprocentowania ich depozytów. Wskutek znanego powszechnie powiększenia dobrego wszystkich naszych przedsięwzięcia do takich rozmiarów, że nas odczuwaliśmy opóźnienia depozytów wywołane będzie koniecznością ograniczenia wlotów gotówki tamującej nam już teraz w wysokim stopniu używanie kredytu tamtego w centrach handlowych.

Zyski z roku 1888 wykazały sumę marek 207,507,25. Odradziwszy z nich procenta depozytalne i anticipacyjne, oraz owoce wsielące się lat dawniejszych pochodzące pozostała suma wypracowana na oprocentowanie kapitału zakładowego blisko po 22 procent. Wypada nam jednak dla zabezpieczenia się dostatecznie od wszelkich przypadkowych albo możliwych strat na szerokim polu naszego działania odłożyć marek 98,721,45 do funduszu dekredero, aby go podnieść do sumy 129,750,00, pomimo nagromadzenia dalszych środków asekuracyjnych w funduszu rezerwowym, który na zasilenie swoje ma odebrać marek 7500 i wzrosnąć przez ten sumę do 68,568.

Umożniło kosztów handlowych zwiększonych znacznie podwyższeniem wziętym u naszego, po odpisaniu marek 217,95 na zyski się rachomości i po odstawieniu marek 29,750,72 na rachunek roku 1889 mamy w rezultacie:

- Zyski zysk z roku 1888 marek 61,500.
- Działając ten zyski podług przepisów ustaw naszych i zgodnie z nowym paragrafem następującego wypada:
 - 1) na dywidendę 24,000 m.
 - 2) na fundusz rezerwy 7,500 m.
 - 3) na tantiemy dla zarządu i 6,000 m.
 - 4) na superdywidendę 24,000 m.

Na każdą zatem akcję przypadnie ogólna dywidenda za rok 1888 marek 24 czyli 8 1/2%.

Walne Zebranie Towarzystwa Pomocy Naukowej dla dziewcząt w Toruniu

odbyło się w dniu 20 kwietnia na sali Muzeum. Z pań, jak pisze „Gaz. Tor.”, były na zebraniu: Teodora Dunajska, prezydentka i doktorowa Hniewkowska, sekretarka; Karłowa Pagowska i doktorowa Szamano-wska ze skład dyktacji; a z członków dotychczasowej: panna Skłaska i panna Marya Czarnilska z Brądnikowa; z panów P. I. Słaski, przewodniczący i p. Ignacy Danielowski, Policy zastępował p. Ręczyński.

Posiedzenie zagał p. Słaski i przewodniczący zebraniu. Protokół spisał p. Danielowski.

Na podstawie drukowanego, między zebranych rozdzielonego sprawozdania kasy za rok kalendarzowy i obrachunku 1888 wykładano przedstawiła rzeczy tak o do dochodów, jak i rozchodów oraz prac Towarzystwa.

Według tego sprawozdania liczba członków wynosiła na początku r. 1888 razem 266, z tych 247 zapłaciło regularnie składki za ten rok razem w kwocie 1482,50 m. Ze zgłoszonych składek wpłynęło 153 m. Jednocześnie za 25 m. razem ze składek 1610,50 marek.

Przez to miano Towarzystwa zostało dochód z procentu od 3 legatów (Hr. Międzyzylki 150 m., Wilkyski 75 m., Hr. Skłaski 75 m.), razem 300 m.; z datków nadzwyczajnych (p. Wojciechowski z Kryszta 50 m., pani doktorowa Szczępińska 10 m., razem 60 m.); z zwroconego wsparcia 62 m., nadzwyczajnie 10,10 m., z procentu bankowego 5,40 m., przez co dochód całkowity wynosił 1070,50 m. W roku poprzedniego było w kasie 1372,17 marek, rozporządzała przezte kasę 3415,17 m. z czego wydatki 1884,30 marek.

Rozchód tak się w szczegółach przedstawia: druki 19,30 m., portorya 17,80 m., dopłata na list zastawny 38,20 m., razem na administracyę 70,30 m. Reszta 1814 m. wydana na wspieranie stypendyatek, a mianowicie na naukę szkolną dla 6 panienek (po 955 m.; na naukę krakowszczyzny i modniarstwa 8 panienkom (po 250, 150, 100, 100, 100, 80 i 24 m.), razem 784 m.; na pensje na naukę parlamentów kościelnych 75 marek.

W kasie przeszło gotówką na rok 1889 marek 1528,87.

W roku 1888 zgłoszono się o wsparcie 22 dziewcząt, z których dwóm odmówiono, 8 ukonkultu naukę, a 17 probiera stypendya na naukę.

Podnoszącą było powiększenie się dochołów w powiatach grudzickim i sztumskim staraniem tamtejszych kaserek. W końcu wybrano do dyktacji przez doctychczasowych jeszcze panna Edwardową Dominiarską z Łysomic i doktorową Janowską z Mokrego, na cześć posiedzenia zamknięto.

Kronika miejscowa, prowincjonalna i zagraniczna.

W Poznaniu, środa 14 maja.

Na powołaniu w Pogorzeli 5 marek. Na powołaniu w Płocku 5 marek. Na powołaniu w Czossowie 5 marek. — Razon 80 marek.

* Z dnia dzisiejszego rozpoczyna się w kościołach katolickich uroczysta nabożeństwa majowe. Tego roku urządził także wieczorne nabożeństwa majowe w kościele św. Marcina, odczytany ks. proboszcz dr. Lewicki. Przy artystycznie ozdobionym wielkim ołtarzu, na którym wśród kwiatów jarzących się świece i wazonów z kwiatami ustawiono na wywyższeniu statkę Najświętszej Maryi Panny, odprawiano uroczysto, poczem nastąpiło błogonastępnie o. jego zabiegach o utworzenie stacji meteorologicznych, o Spółkach, o Towarzystwie Pomocy Naukowej, o Czynalich Ludowych, o naszych kucepkach i przemysłowcach i t. d.

* Woda w Warcie. Wezrój w południe było w Poznaniu 2 m. 94 cm., dziś rano 2 m. 84 cm.

* Realność przy ulicy Fryderykowskiej nr. 23, dotychczasową własność pani Schmadeckiej, nabył za pośrednictwem agenta Rudolfa Marquitta winiarz Karol Ribbeck.

* Synowi członków Kościoła rolniczych, chcący się użyć pieszelnictwa u pana Kromera w Środzie, niech się zgłoszą do mnie przed dniem 15 maja r. b. Warrant to same, co lat poprzednich, nauka i stancya darmo, utrzymanie własne.

Poznań, 27 kwietnia 1889.

M. Jackowski, Patron Kościoła rolniczych.

* Z Poznania pisał do „Schles. Zig.” o rozwoju naszych spółek i stowarzyszeń, dodając, że Polacy nie myślą od dawna o żadnych demonstracjach i bezpłodnych protestach i roznych, lecz że pragną w stowarzyszeniach, które podnoszą stan ekonomiczny klas wszystkich. Dziś już rzadko który ma gną zakupie coś zagranicą, i a gospodarka nastąpiła się racjonalnie. Korrespondent pisał do Centralnego Towarzystwa Gospodarczego, o jego zabiegach o utworzenie stacji meteorologicznych, o Spółkach, o Towarzystwie Pomocy Naukowej, o Czynalich Ludowych, o naszych kucepkach i przemysłowcach i t. d.

Takie uznanie dla naszych prac brzmi jakoś dziwne w półurzędowej „Schles. Zig.”. Też Polacy myślą jedynie o rewolucyjach, spiskach i t. p. A i rząd stawia nawet tym w „Schles. Zig.” dwulitrowy pracom naszym rozmaite przeszkody!

* Teatr polski w Bydgoszczy. Z Gnieźna Towarzystwo nasze dramatycznie wyjeżdża, w dniu 3 m. do Bydgoszczy i grać tam będzie:

W sobotę 4 maja komedya Aleks. hr. Fretry „Wielkie bractwo”. W niedzielę 5 maja obydwa dramaty J. K. Włocławskiego „Równy wojownik”. * Pleszow. W niedzielę dnia 4 maja i skoczki się w poniedziałek dnia 13 maja nabożeństwem żałobnym za dusze wszystkich zmarłych.

* Pleszew. Dnia 12 czerwca sprzedany zostanie w sądzie tutejszym folwark Fardelski, obejmujący 175 hekt. arsaru.

* Wolsztyn. Jak zaznaczony kontyngens naszych ludu udaje się do Saksonii, tego dowodzą nasze tutejsze, z którą w roku bieżącym około 2500 ludów do zachodniej prowincji monarchii wyjechał. W poniedziałek otwarta ta została wsielka szkół chłopskich, obejmujących klasy od sekty do trzeciej.

* Wleń. Fizykiem powiatu wleńskiego mianowany został lekarz praktyczny dr. Wiśse z Schlidon w obw. rej. krakowieckiej.

* Gołańcz. Hr. Bogdan Czapski nabył majątność Choyne w powiecie wargowickim, przysięgając do jego dóbr smolewickich, obejmujących 211 hekt. arsaru.

* Człochów. Wysłano pismem warszawskim następujący telegram o odsłonięciu w poniedziałek pomnika Aleksandra II, który otworzył się w wielką okazalność. O godzinie 12 przybył pociąg nadzwyczajny, którym przybył generał-gubernator warszawski generał-adjutant Hurko z małżonką, pomocnik jego generał-adjutant hr. Włocławski, margrabia Wielopolski, oraz inni dygnitarze wojskowi i cywilni. Po wstąpieniu do cerkwi generał-gubernator objechał wojsko stojące w kwadrat wokół pomnika. Poczem zaczęła się uroczystość. — Z klasztoru wyszła procesya; pod baldachimem szedł Biskup brzesko-krakowski ks. Beresiewicz, poprzedzający przez kanoników i liczną kler. Po modlitwie nastąpiło odsłonięcie pomnika i jego poświęcenie; w chwili, gdy spaliła zasłona, odezwała się salwa dział.

N. pomniku są następujące napisy w języku rosyjskim. — „Pamięć i wdzięczność do szerszy oswobodzicieli Aleksandra II, a pod spodem: „Wnieśliśmy w roku 1859 staraniem Indności wielkiej Królestwa Polskiego;“ na boku są pomnika: „Ukaz z 19 lutego 1864 r. Niech ten dzień będzie wiecznie pamiętnym i dla włościan Królestwa, jako dzień nastania nowej ich pomysłności.“ — Po poświęceniu, procesya powróciła do klasztoru. Następną z cerkwi przybyła procesya prawosławna; celebrował biskup lubelski Flavian odprawił nabożeństwo żałobne za spójki dyktora Aleksandra II. Przy końcu nabożeństwa odezwał się znova salwa armatnie. — Po powrocie procesji do cerkwi, wojska, złożone z dwóch pułków strzelców, z pułku dragonów, oddział strzelców pogranicznicy i dwóch batalionów przedzielników przed generał-gubernatorem. Po tej uroczystości wojskowej, deputacye, złożone z wójtów gmin (po 3 z każdego powiatu), z wójtów do stołów ustawionych pod urzędową umyślną na uroczystość werańda. Z klasztoru przybył w otoczeniu duchowieństwa szedł Biskup Beresiewicz, poprzedzający wórencę przez generał-gubernatora, i miał

długą mowę do włościan, w której podniósł zasługi zmarłego monarchy, dla którego wiośścianie żywie winni wdzięczność i przekazał ją następnym pokoleniom; a dalej mówił o szanowaniu prawa, o miłości wszystkich klas społeczeństwa i o poczucie obywatelstwa. Po mowie generał-gubernator zwrócił się do zwodca cara, powitany głośniekim okrzykiem „hura!“ Muzyka wojskowa odegrała hymn narodowy, który wyszyty, powstawszy z miejsc z odkrytymi głowami wstęchali. — Wreszcie generał-gubernator dziękował włościanom za liczny udział w uroczystości i za to, iż dzięki ich ofiarności stanął pomnik. Włościanie zasiadli do stołów i spożyli obiad, wspaniały zaś dygnitarze wojskowi i cywilni usiedli do sekretarzy klasztornej, gdzie odbył się obiad składkowy, zastawiony na 200 przeseb osób. Przedtem generał-gubernator zwiędział w towarzystwie biskupa Flawiana i kilku dygnitarzy kościelnych na Jasnę Górę; oprowadził dostojnych gości dwaj zakonnicy. Obiad składkowy trwał do godziny 5; o godzinie 6 generał-gubernator podziękował nadzwyczajnym wórencę do Warszawy. Zebranie w Człochów było bardzo liczne. Przybyli do Człochowa na uroczystość prawie wszyscy gubernatorowie z Królestwa Polskiego, komisarze włościańscy, naczelnicy powiatów, straży ziemskie, liczne gromady urzędników sądowych, administracyjnych, oraz rozmaitych depytatów ministerstwa skarbu, dóbr państwa itp. Pogoda sprzyjała uroczystości.

Wszystko po akcie! Wiadomo bowiem, że składki na pomnik nastąpiły z rozkazem z góry, t. j. od Hurki. Rozkładem składek na każdą gminę zajęli się komisarze włościańscy, a ściąganiem ich od włościan naczelni powiatów i wójt gmin. Ściągano je nieraz przez egzekucya, przyczem sprzedawano ruchomości i inwentarz. Stanowisko ks. Biskupa Beresiewicza było tu rzeczywicie pozalobną osobą. Zważano go na 1 ten Dostojnik Kościoła katolickiego miał podziękować pomnik i wygłosił mowę na cześć tego, który rozpoczął przetrwanie Kościoła katolickiego na wielką skalę. Wiadomo nadto, że „oswobodzenie“ włościan nie nastąpiło z dobrej woli Aleksandra II, lecz z powodu oswożenia ich przez Polaków, którzy już dawno to czynić pragnęli, a czego im atoll rząd rosyjski dokonał nie pozwolił.

Kalendarz. Jutro w czwartek dnia 2go maja św. Ananiasz. W sobotę 1go o godzinie 4 minut 20. Zachód o godzinie 7 minut 26.

Przybyli do Poznania.

Poznań, 30 kwietnia. LUZINSKIEGO HOTEL FRANCUSKI. Hoff z Heinan, Wachtel z Berlina, Srednicki z Wągrowca, ks. Chmarzewski z Podlesia Kościelnego, Nowicki z Podlesia Kościelnego, Grabowski z Małej Chojny, hr. Ostrogró Gorzeński z Łgowa, Siuchnicki z Berlina, Majewski z Rudy, pan Różycki z Królestwa Polskiego, Komański z Łgowa.

KAMIENSKIEGO HOTEL BERLINSKI.

ks. dziekan Drzewicki z Pawłowic, ks. proboszcz Kleber z Krakowa, ks. proboszcz Koehler z Sokolnik, Zakrzewski z Osiska, Bode z Polwicy, Chichowicz z Rydlowa, Michowski z Prochnowa, Kostanecki z brażem z Berlina, Lorens z Drezna, Kielecki z Królestwa Polskiego, Lange z Kalisza, Hirsberg z rodziną z Margonina.

Telegramy giełdowe

Berlin, 1 maja 1889. (Kursa koła.)

na m-czerwiec	Kurs z dnia	80	1
Paczenia wójt.	—	187 60	—
na wzesień-październik	—	185 —	—
Żyto wójt.	—	—	145 —
na m-czerwiec	—	62 40	—
na wzesień-październik	—	50 —	50 70
Okwista słabo.	—	—	—
ekspertura	—	35 90	35 90
na m-czerwiec	—	34 70	—
na wzesień-październik	—	35 60	—
na m-czerwiec	—	55 30	—
na wzesień-październik	—	55 —	54 90
na m-czerwiec	—	55 50	55 90
na wzesień-październik	—	55 50	55 90
Owies	—	—	—
na maj	—	144 75	—
Wyt-pyt wójt.	—	—	3101
Wyt-okwity kw. ekspertura	—	50 000	640 000
— — — — —	—	20 000	100 —
— — — — —	—	29 —	—
Consol. 4 1/2	—	106 10	106 10
Consol. 3 1/2	—	104 80	104 80
Pomocniczo 4 1/2 listy zastawne	—	101 80	101 80
Pomocniczo 3 1/2 listy zastawne	—	101 80	101 80
Pomocniczo listy rentowe	—	105 00	105 00
Austrjackie banknoty	—	171 —	172 —
Austrjackie renty arsbura	—	73 25	73 25
Rosyjskie banknoty	—	212 70	212 40
Rosyjskie konsol. 1871	—	102 75	102 75
Rosyjskie listy zastawne	—	87 80	87 70
Polak. banknoty	—	164 80	164 80
Polak. listy hipoteczne listy zast.	—	58 25	58 25
Węgierska 4 1/2 renta złota	—	88 20	88 10
Austrjackie kredytowe akcje	—	160 60	160 25
Austrjackie franki	—	105 10	105 10
Lombardy	—	45 10	45 40
Uspobożenie: spok.	—	—	—

Szczegół. 1 maja 1889. (Kursa koła.)

Paczenia niemiec	Kurs z dnia	80	1
na m-czerwiec	—	182 60	—
na wzesień-październik nowe	—	185 —	184 60
Żyto wójt.	—	—	144 —
na m-czerwiec	—	63 60	63 60
na wzesień-październik	—	50 —	50 60
Okwista niemiec	—	—	—
w miejsc. spożywcza	—	64 80	64 60
— — — — —	—	34 70	34 70
— — — — —	—	35 60	35 90
na sierp. wrzes. eksp. 35	—	35 70	35 70
Petroleum	—	—	—
w miejsc.	—	11 25	11 10

